

Lisätietoja:

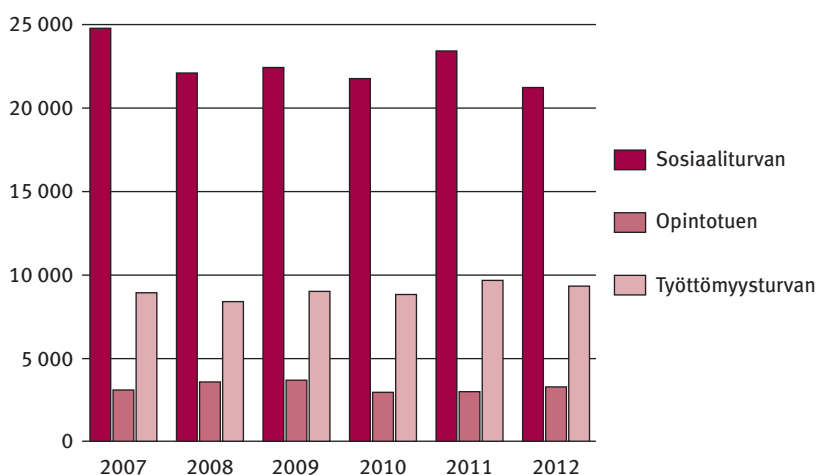
14.03.2013

Johanna Jussila, puh. 020 634 1323, etunimi.sukunimi@kela.fi

MUUTOKSENHAKULAUTAKUNNISSA RATKAISTIIN VUONNA 2012 YLI 27 000 KELAN PÄÄTÖSTÄ KOSKEVAA VALITUSASIAA

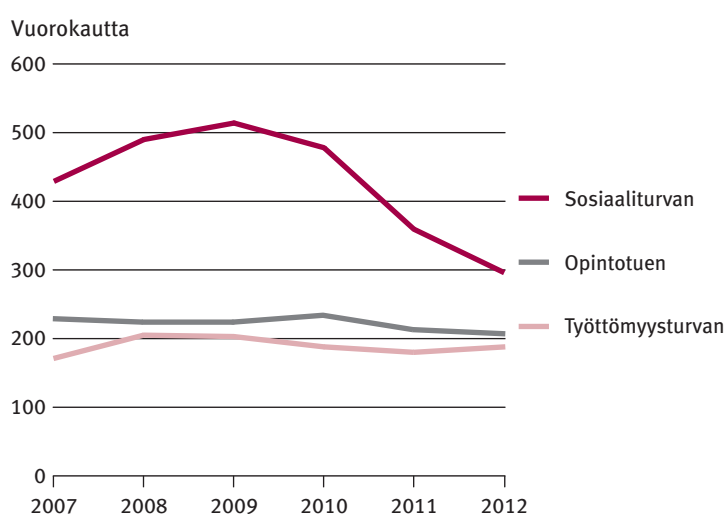
Muutoksenhakulautakuntiin saapui vuonna 2012 yhteensä 33 714 valitus- ja poistoasiaa. Tämä on 6,2 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan saapui 21 176 asiaa, työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan 9 286 asiaa ja opintotuen muutoksenhakulautakuntaan 3 252 asiaa. Saapuneiden asioiden määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna opintotuen muutoksenhakulautakunnassa (9,6 %). Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakuntaan saapuneiden asioiden määrä pieneni 9,4 prosenttia ja työttömyysturvan muutoksenhakulautakuntaan saapuneiden asioiden määrä 3,6 prosenttia.

Kuvio 1. Muutoksenhakulautakuntiin saapuneet asiat 2007–2012

Vuonna 2012 sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta käsitteli asiat keskimäärin 296 vuorokaudessa. Käsittelyaika lyheni 63 vuorokautta eli noin 18 prosenttia verrattuna edellisvuoteen, jolloin käsittelyaika oli keskimäärin 359 vuorokautta. Opintotuen muutoksenhakulautakunta käsitteli asiat keskimäärin 207 vuorokaudessa. Käsittelyaika lyheni edellisvuodesta noin 3 prosenttia. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta käsitteli asiat keskimäärin 188 vuorokaudessa. Asioiden käsittelyaika piteni hieman (4 %) verrattuna vuoteen 2011.

Kuvio 2. Muutoksenhakulautakuntiin saapuneiden asioiden käsittelyaika 2007–2012

KELAN TEKEMISTÄ TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKKEEN PÄÄTÖKSISTÄ 5 % PÄÄTYI MUUTOKSENHAKULAUTAKUNTAAN

Muutoksenhakulautakunnissa ratkaistiin vuonna 2012 yhteensä 27 340 Kelan päätöstä koskevaa valitusasiaa.

Lautakunnat hylkäsivät valituksen 79 %:ssa tapauksista ja muuttivat valituksen alaista päätöstä 9,6 % tapauksista. Valitusasioista jätettiin tutkimatta 1 494 asiaa, palautettiin takaisin 1 203 asiaa ja asia raukesi 393 tapauksessa.

Lautakunnat muuttivat työterveyshuoltoa koskevia päätöksiä peräti 40,8 % tapauksista. Myös äitiysavustusta (26,7 %) sekä sosiaaliturvan soveltamista (22,4 %) koskevia päätöksiä muutettiin usein. Sen sijaan harvimminkin muutettiin eläketukea (0%), sairausvakuutusasioita (0%) sekä kuntoutusrahaa (3,6%) koskevia päätöksiä.

Taulukko 1. Muutoksenhakulautakuntien käsittelemät Kelan päätöstä koskevat valitusasiat etuuksittain¹⁾ vuonna 2012

Etuus	Saapuneet	Ratkaisut						Päätös muutettu %
		Yhteensä ⁶⁾	Ei muutosta	Muutettu	Tutkimatta	Palautus	Rauennut	
Yhteensä	24 762	27 340	21 607	2 619	1 494	1 203	393	9,6
Eläketurva								
Työkyvyttömyyseläke	2 673	2 831	2 392	259	44	121	14	9,1
Perhe-eläke	66	62	55	4	1	0	2	6,5
Muut kansaneläkeasiat ²⁾	1 338	1 427	1 138	98	113	65	12	6,9
Takuueläke	71	155	126	7	10	12	0	4,5
Eläketuki	2	10	8	1	–	1	–	0,0
Vammaisetuudet ja palvelut								
Vammaistukiasiat ³⁾	408	504	420	46	18	17	3	9,1
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	847	1 005	734	187	27	53	4	18,6
Eläkkeensaaajan hoitotuki	1 434	1 800	1 427	232	51	74	15	12,9
Vammaisten tulkkaukspalvelut	3	3	1	1	1	–	–	–
Sairausvakuutus								
Sairauspäiväraha	3 141	3 819	3 028	371	127	242	47	9,7
Vanhempainpäiväraha	643	707	564	65	41	28	8	9,2
Erityishoitoraha	133	136	120	8	1	7	0	5,9
Lääkekorvaus	685	758	625	65	40	23	5	8,6
Matkakorvaus	1 074	1 267	1 050	120	54	28	12	9,5
Tutkimus- ja hoito	567	749	621	58	35	25	9	7,7
Sairausvakuutusasiat ⁴⁾	0	3	3	0	0	0	0	0,0
Työterveyshuolto								
Työterveyshuolto	198	240	94	98	18	29	1	40,8
Asumisen tuet								
Yleinen asumistuki	2 997	3 338	2 609	256	266	169	33	7,7
Kuntoutus								
Kuntoutuspalvelut	671	657	544	57	24	21	11	8,7
Kuntoutusraha	250	248	209	9	17	11	2	3,6
Kuntoutuspsykoterapia	136	144	120	11	4	5	3	7,6
Lapsiperheen etuudet								
Äitiysavustus	6	15	9	4	1	1	–	26,7
Lapsilisä	362	441	328	57	32	17	6	12,9
Lastenhoidon tuki ⁵⁾	285	372	277	33	29	28	5	8,9
Elatustuki	666	998	794	66	89	35	13	6,6
Työttömyysturva								
Peruspäiväraha	807	748	603	38	44	36	27	5,1
Työmarkkinatuki	2523	2244	1 710	131	164	116	123	5,8
Opiskelijoiden etuudet								
Opintotuki	1 933	1 702	1 326	177	179	–	20	10,4
Koulumatkatuki	189	224	179	32	13	–	–	14,3
Muut etuudet								
Sotilasavustus	164	186	163	8	5	4	5	4,3
Maahanmuuttajan erityistuki	3	10	8	1	1	–	–	10,0
Muut								
Sosiaaliturvan soveltaminen	489	540	323	121	46	35	15	22,4

1) Etuusluokitus perustuu muutoksenhakulautakuntien tekemään jaotteluun.

2) Sisältää eläkkeensaaajan asumistuet.

3) 16 vuotta täyttäneen vammaistuki. Sisältää myös ruokavaliokorvausta koskevat muutoksenhaut.

4) Sisältää kaikki sairausvakuutusasiaa koskevat valitukset, jotka ovat tulleet SOMLAan ennen 1.3.2008.

5) Sisältää kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen ja osittaisen hoitorahan muutoksenhaut.

6) Sisältää myös ratkaisut, joista puuttuu ratkaisumerkintä.

Kaikista etuuksista sairauspäivärahopäätöksistä valitettiin absoluuttisesti eniten (3 141). Sairauspäivärahopäätöksiä tehtiin Kelassa viime vuonna yhteensä 642 335 kpl, joten valitusten osuus tehdyistä päätöksistä oli näin ollen vain 0,5 prosenttia. Yleisestä asumistuesta valitettiin toiseksi eniten (2 997). Yleisen asumistuen päätöksiä tehtiin Kelassa 469 827 kpl, joten valitusten osuus tehdyistä päätöksistä oli 0,6 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkkeestä valitettiin myös runsaasti (2 673). Työkyvyttömyyseläkkeen päätöksiä tehtiin Kelassa 49 883 kpl, joten valitusten osuus tehdyistä päätöksistä oli 5,4 prosenttia. Eniten valitettujen etuuksien kohdalla työkyvyttömyyseläkkeestä valitettiin siten suhteellisesti eniten tehtyihin ratkaisuihin nähden. Työmarkkinatuen valituksia kertyi myös melko paljon (2 523) mutta koska Kelassa tehtiin työmarkkinatukiratkaisuja peräti 742 862 kpl, jäi tämän etuuden valitusprosentti 0,3 prosenttiin.

Taulukko 2. Kelassa tehtyjen etuuspäätösten ja muutoksenhakulautakuntiin tehtyjen valitusten osuudet yleisimpien valitusten kohdalla vuonna 2012

	Tehdyt päätökset Kelassa	Valitukset muutoksenhaku- lautakuntiin	Valitusten osuus %
Sairauspäiväraha	642 335	3 141	0,5
Yleinen asumistuki	469 827	2 997	0,6
Työkyvyttömyyseläke	49 883	2 673	5,4
Työmarkkinatuki	742 862	2 523	0,3

Lainvoimaisen Kelan päätöksen poistohakemuksia saapui muutoksenhakulautakuntiin yhteensä 4 851 kappaletta vuonna 2012. Lautakunnat ratkaisivat vuoden aikana yhteensä 4 928 poistoasiaa. Sosiaaliturvan ja opintotuen muutoksenhakulautakunnat hylkäsivät kumpikin poistoesityksistä 6,9 %, työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta 6,0 %.

Taulukko 3. Muutoksenhakulautakuntien käsittelemät Kelan päätöstä koskevat poistoasiat lautakunnittain vuonna 2012

Muutoksenhakulautakunta	Saapuneet	Ratkaisut				Poistoesitys		Hylätty %
		Yhteensä ¹⁾	Tutkimatta	Palautus	Rauennut	hyväksytty	hylätty	
Sosiaaliturvan	1 864	2 079	15	11	143	1765	143	6,9
Työttömyysturvan ²⁾	1857	1788	3	4	89	1584	108	6,0
Opintotuen	1130	1061	6	0	39	943	73	6,9
Yhteensä	4 851	4 928	24	15	271	4292	324	6,6

¹⁾ Sisältää myös ratkaisut, joista puuttuu ratkaisumerkintä.

²⁾ Sisältää vain peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskevat päätökset.

MUUTOKSENHAUN REITIT

Asiakas voi hakea Kelan päätökseen muutosta valittamalla. Valitustiet vaihtelevat hieman etuuksittain. Yleensä valitustie on kaksiportainen. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa Kelan ja työpaikkakassan päätöksestä, joka koskee

- eläke-etuutta,
- vammaisetuutta,
- sairausvakuutusetuutta (ml. työterveyshuolto),
- kuntoutuspalvelua ja -rahaa,
- lapsiperhe-etuutta,
- asumisen tukia,
- sotilasavustusta,
- vammaisten tulkkauspalvelua tai
- sosiaaliturvan soveltamista.

Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa Kelan ja korkeakoulujen opintotukilautakuntien päätöksestä, joka koskee

- opintotukea tai
- koulumatkatukea.

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena valitettaessa Kelan, työttömyyskassan, Koulutusrahaston tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen antamasta päätöksestä, joka koskee

- peruspäivärahaa,
- työmarkkinatukea,
- koulutuspäivärahaa,
- koulutustukea tai
- vuorottelukorvausta.

Lautakuntien päätökseen voi hakea muutosta vakuutusosoikeudelta, joka toimii kaikissa etuuksissa ylimpänä muutoksenhakuasteena.

Kela voi myös itse oikaista aikaisemman päätöksensä, jolloin asiaa ei tarvitse käsitellä muutoksenhakuelimissä.

VALITUS- JA POISTOASIOIDEN KÄSITTELY

Valitusasiat. Muutoksenhakulautakunta voi tehdä Kelan päätökseen muutoksen tai hylätä valituksen (ei muutosta). Lisäksi tapaus voidaan jättää tutkimatta esimerkiksi, jos muutoksenhaku tehdään myöhässä tai tapaus ei kuulu lautakunnan toimivaltaan. Rauenneiksi tilastoidaan tapaukset, joissa valituksen tekijä peruttaa valituksen tai Kelan poistohakemuksen. Palautuksia ovat puolestaan tapaukset, joista lautakunta ei anna asiaratkaisua vaan palauttaa tapauksen Kelalle lisäselvityksen hankkimista varten tai uudelleen ratkaistavaksi.

Poistoasiat. Päätös on lainvoimainen, kun siitä ei voida enää valittaa eli kun valitusajka on kulunut umpeen tai kun ylin valitusaste on antanut päätöksensä. Lainvoimaisuus ei kuitenkaan estä asian uudelleen käsittelyä ja oikaisemista. Jos Kelan antama lainvoimainen päätös perustuu virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka on ilmeisesti lain vastainen, muutoksenhakulautakunta voi asianosaisen tai Kelan vaatimuksesta poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi. Lainvoimaisen päätöksen poistohakemuksen lautakunta joko hyväksyy tai hylkää. Hyväksyessään poistohakemuksen asia palautetaan Kelalle kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi.

KATSAUKSEN AINEISTO

Katsauksen tiedot perustuvat muutoksenhakulautakuntien tuottamiin tilastoihin. Lautakunnat tilastoivat saapuneiksi rekisteröityjen valitus- ja poistoasioiden lukumäärän, tilastointijakson lopussa vireillä olevien asioiden määrän sekä tehtyjen ratkaisujen määrän, laadun sekä niiden keskimääräisen läpimenoajan.

Katsauksessa käytetty etuusluokitus perustuu muutoksenhakulautakunnissa tehtyihin jaotteluihin. Muutoksenhakuasia luokitellaan etuuden mukaan rekisteröintivaiheessa (diariointi). Takaisinperintäasiat kirjataan muutoksenhakulautakunnissa siihen etuuteen, mitä ollaan takaisinperimässä. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan tilastoissa poistoasioita ei ole luokiteltu etuuskohtaisesti vaan ne on kirjattu kaikki samaan luokkaan.